

Robert C. Castel: Az ukrajnai háború nagy kérd?jelei

2025 december 08. Flag

Szöveg méret

90

Mentés

-
-
-

- [0](#)

Értékelés kiválasztása
Még nincs értékelve

Mérték

A nagystratégiák egymásra gyakorolt hatásai: 2022–2025.

Éppen úgy, ahogy a karmester sem találomra hadonászik, a politikus se ötletszer?en politizál. Az elképeszt?en

bonyolult és gyakran követhetetlen légi akrobatika a geopolitika égboltján színes kondenzcsíkok irkafirkáját vetíti elénk. Ha viszont betekintünk a kül- és biztonságpolitikai döntéshozatal kulisszái mögé, akkor egyszeriben világossá válik, hogy ez a színekavalkád néhány igen ?si és igen egyszer? alapszínb?l van kikeverve.

A mostani elemzésemben azokat az „alapszíneket” szeretném bemutatni, amelyekb?l a Nyugat 2022 óta az Oroszország-politikáját keveri ki. Ezekben a stratégiai sablonokban nincs semmi új a nap alatt, semmi olyasmi, amit a szakma ókori mesterei ne ismer?sként üdvözölnének.

A status quót fenntartani kívánó hatalom vagy hatalmak küzdelme a feltörekv? és a status quo revízióját keres? hatalom ellen egy ?si képlet. A „változások ?rei” által alkalmazott stratégiák pedig igen keveset változtak a történelem folyamán.

Az els? lépésben azt fogjuk megvizsgálni, hogy mik is ezek a stratégiák. A második lépésben pedig azt boncolgatjuk, hogyan alkalmazták ?ket és hogyan váltották egymást a háború évei alatt. Végül, de nem utolsósorban azt fogjuk megvizsgálni, hogyan alakult a nyugati és az orosz stratégiák együttes fejl?dése, rossz idegen szóval: koevolúciója.

De kezdjük a tipológiával! Az els? ilyen stratégia az integratív alkalmazkodás, amelynek célja a revizionista hatalom integrálása a meglév? világrendbe, illetve politikai-biztonsági architektúrába. A második stratégia az egyensúlyozás konfrontáció és engedmény között, aminek a célja az összes lehet?ség nyitvatartása a feltörekv? hatalommal szemben. A harmadik a kemény feltartóztatás és elrettentés stratégiája. A negyedik az engedményeken alapuló alkalmazkodás, amit (ha eserny? is társul hozzá) békéltetésnek hívunk. Az ötödik a revizionista hatalommal való megküzdés kiszervezése egy szövetségesnek. A hatodik az érdekszférák logikája. A hetedik a tudatos önkorlátozás. A nyolcadik pedig a megel?z? támadás, illetve háború stratégiája.

Fontos megjegyezni, hogy

2022-t?l napjainkig igen ritkán láttuk egyetlen ilyen stratégia kizárólagos alkalmazását. Az esetek többségében a nyugati hatalmak, illetve csoportosulások a táboron belül, két-három ilyen stratégia szintéziséb?l alakították ki az aktuális Oroszország-politikájukat.

Lássuk tehát, milyen stratégiákat tett magáévá Oroszország a háború egymást követ? éveiben, milyen stratégiákat alakítottak ki a nyugati csoportosulások válaszul az orosz stratégiára, és ezek hogyan formálták egymást egy koevolúciós folyamat keretén belül.

2022 a kölcsönös tévedések, hibás kalkulációk és a fragmentált stratégiai válaszok éve volt. Az orosz hibrid, katonai eszközökkel gyéren támogatott kvázi-villámháborús stratégiára a nyugati tábor választ a retorikai egység és a stratégiai fragmentáltság jellemezte.

A kollektív Nyugaton belül négyféle, egymással súrlódó stratégiai megközelítést láttunk. Németország, Olaszország, Spanyolország és a Benelux államok különböz? okok miatt az egyensúlyozás stratégiáját tették magukévá. Franciaország ebben a stádiumban még az integratív alkalmazkodásban keresett megoldást, és egy olyan biztonsági architektúrát vizionált, aminek Oroszország is a része lesz. Ezzel szemben az USA, az Egyesült Királyság, Lengyelország és a balti államok a kemény feltartóztatás híveiként léptek fel. Magyarország a háború azonnali lezárását sürgette, és egy realista, az érdekszférák és a biztonsági érdekek elismerésén alapuló megoldást szorgalmazott.

A kölcsönhatás az orosz villámháborús stratégia sikertelensége és a nyugati stratégiák között, az utóbbiakat a kemény feltartóztatás stratégiájának irányába taszította.

2023-ban Oroszország stratégiát váltott, és a kvázi-villámháború helyét az attríciós (kifulladásztó, fel?rl?) tömegháború logikája váltotta fel. A nyugati stratégia sokszínűsége drámaian besz?kült, és a feltartóztatás különböz? árnyalatai irányába konvergált. A kemény feltartóztatás stratégiája némiképp veszített a népszerűségéb?l, amikor az ukrán nagy tavaszi ellentámadás kudarca tagadhatatlanná vált. A kollektív Nyugat az orosz attríciós logika imitációjával szintén egy hosszú távú, strukturált attríciós stratégiára állt át.

2024 sok tekintetben a hosszú 2023-as év folytatásának tekinthet?, egyetlen igen fontos kivétellel. A Biden-adminisztráció utolsó évében az USA egyre inkább az ötödik stratégiatípust kezdte el?nyben részesíteni, vagyis a háború kiszervezését az európai szövetségeseinek. A repedés a kollektív Nyugat egységében tehát nem [Trump](#)

elnök visszatérésével kezdődött, hanem jóval korábban. Ezt a még csendes, de disszonáns hangot – éppen úgy, mint a Magyarországról érkezőt – Ukrajna európai támogatói nem akarták meghallani.

2025-ben, a második Trump-adminisztráció hivatalba lépésével a változás fuvallata orkánerejűvé vált. A politikai változásra reagálva az orosz stratégia hangsúlya a katonai arénáról a politikai arénára tevődött át. Az új orosz nagysztratégia céljai már túlmutattak az ukrán háború keretein, és céljai közé felvette a nyugati szövetségben kialakuló repedések fessegetését is.

A Trump-adminisztráció jelentős mértékben magáévá tette a magyar perspektívát a háború befejezését illetően. A legfontosabb cél: a háború minél hamarabbi lezárása. Az európaiak kemény feltartóztató stratégiája viszont garantáltan meghosszabbítja azt, mivel nem áll mögötte elég erő ahhoz, hogy Oroszországot a háború lezárására kényszerítse.

Ebből a felismerésből fakad az amerikai átállás egy érdekszféra-alapú stratégiára, ami – a kiszervezés stratégiájával társítva – egy politikai és gazdasági win-win szituációt kreált az USA-nak.

A nyugati és az orosz stratégiák koevolúciója igen bonyolult helyzetet teremtett Európa számára.

Világos, hogy a fent említett stratégiáknak nemcsak logikája és hatékonysági mutatója van, hanem ára is. Egyértelmű, hogy a „puha” stratégiák kevésbé költségesek – legalábbis rövid távon –, mint a „kemény” megfélemlítők. Az amerikai érdekszférakon alapuló és kiszervezési stratégiák pénzt hoznak/hozhatnak a házhoz. Ezzel szemben

az európai kemény feltartóztató stratégia hihetetlenül költséges, mivel három igénynek kell eleget tennie. Az első: Ukrajna háborúban tartása. A második: az ukránoknak nyújtott támogatás miatt kiürült európai fegyverraktárak feltöltése az „itt és most” eszközeivel. A harmadik pedig az európai hadiipar felfuttatása és az európai társadalmak remilitarizálása.

Mindemellett Európának arra is kell ügyelnie, hogy a „hajlandók koalíciója” vagy valamilyen más NATO-alternatíva szervezésével ne koptassák még inkább azokat a kötelekeket, amelyek az USA-t a NATO-hoz kötik.

A diplomáciát eltérbe helyező orosz nagysztratégia készségesen kiszolgálja a Trump-adminisztráció igényét arra, hogy a háború lezárását ne amerikai stratégiai veszteségként, hanem amerikai gazdasági eredményként tegye eladhatóvá. Mivel a közelgő féltő választások az amerikai gazdaság állapotán és kilátásain fognak megfordulni, és nem azon, hogy mi az orosz–ukrán front pillanatnyi állapota, valószínűleg jó irányban tapogatóznak.

Az orosz és az amerikai stratégiák koevolúciója ugyanakkor igen szűk pályát határoz meg Oroszország számára. Egyrészt el kell kerülnie azt a hibát, hogy „túltolja” a dolgot, és ezzel az USA-t visszalöki a kemény feltartóztatók táborába. Másrészt a hazai közönség el kell érnie, hogy produkálnia kell, és mindenáron el kell kerülnie a látszatát annak, hogy olcsón árusítják ki Oroszország kínkeservvel megszerzett sikereit.

Vajon mire számíthatunk az elöttünk álló 2026-os évben? Tartani fogják-e a legfontosabb játékosok a 2025-ben kialakult irányokat? Számíthatunk-e egy, a 2025-ös Trump-féle töréshez hasonló változásra a háború dinamikájában? Sikerülni fog-e tető alá hozni egy tüzszünetet, és ha igen, melyik lesz az a stratégia, ami meghatározza Európa kapcsolatait mind Oroszországgal, mind az Egyesült Államokkal?

Hogyan is mondta Teng Hsziao-ping a francia forradalom következményeivel kapcsolatban kétszáz évvel a Bastille ostroma után? „Még túl korai lenne erről nyilatkozni.”

Robert c. Castel

A szerző az Alapjogokért Központ biztonságpolitikai szakértője, lapunk főmunkatársa

www.magyar nemzet.hu

Ajánló